

Starthjelp for minoritetsspråklige foreldre

- planlegging, gjennomføring og evaluering

Absera Teshome Koricho

Lærings- og mestringscenter for barn og unge,

Oslo Universitetssykehus

Læring og mestring 2018

Hva er Starthjelp?

- Starthjelp er et lærings- og mestringstilbud for foreldre som nylig har fått barn (0-6 år) som har nedsatt funksjonsevne eller langvarig sykdom
- Dette er et populært 4-dagers tilbud som har eksistert i flere år, men da kun for foreldre som behersker norsk

Dag 1- Systemene rundt oss

Dag 2- Familieliv

Dag 3 - Samspill med barnet

Dag 4 - Håp, mestring og veien videre

Hvorfor uteblir minoritetsspråklige foreldre på «originalkurset»?

- Liten eller ingen erfaring i kursvirksomhet
- Begrenset norskkunnskap - deltagelse krever gode norskkunnskaper
- Ingen tilbud om tolk på «originalkurset»
- Tidspress (mange barn, lite hjelp osv.)

Nyttig og viktig

- Starthjelpkurs for minoritetsspråklige foreldre er etterspurt av Spesialisthelsetjenesten, for behovet er tilsynelatende stort
- LMS-barn og unge startet et pilotprosjekt våren 2017, der målet har vært å tilpasse Starthjelp-kurset for minoritetsspråklige foreldre
- Vi brukte «LMS-metode» - Planlegging, gjennomføring og evaluering – fagfolk og brukere sammen

Planlegging

- Vi har gjennomført to idèmyldringer/workshops
  - Minoritetsspråklige foreldre, med brukererfaring
  - Primærhelsetjeneste – Bydel Gamle Oslo
  - Barnehabilitering, Ullevål sykehus
  - Tolkesentralen
  - Prosjektleder og fagleder fra LMS-barn og unge
- Tilbakemelding fra 14 minoritetsspråklige foreldre

Resultat fra idèmyldring

- Forandring i programinnholdet
  - Basiskunnskap om sykdom og funksjonsnedsettelse – tilpasset diagnose
  - Kultur/religion og funksjonsnedsettelse
  - Skam, tabu, bekymringer
  - Kun en språkgruppe
  - Tolkens rolle

Tilrettelagt program

- Barnas alder utvidet til 0 – 18 år (opprinnelig 0 – 6)
- To tolker tilstede – hele tiden
- God tid til alle foredragene
- Kortere dager, fra kl. 10 – 14 (opprinnelig fra 09 – 15)
- Ikke kurs på fredager – for somaliske foreldre
- Unngåelse av religiøse fastetider – tilpasset målgruppen

Tilrettelagt program

- Systemforståelse innen helse og velferd – detaljerte forklaringer og eksempler...
  - Hva er sosionomens rolle?
  - Hva har man krav på fra spesialisthelsetjenesten, fastlege, NAV, bydelskontor osv.?
  - Hvor finner man hjelp?
- Brukerorganisasjoner - hva jobber de med?

Tilrettelagt program

Detaljert presentasjon om tolkens rolle

- Hvem er en tolk?
- Hva er tolkens rolle?
- Hva er forskjellen mellom en tolk vs. en støtteperson?
- Taushetsplikt, hva betyr det egentlig?

Tolkens rolle

- Tolken skal tolke alt som kommer til uttrykk, uten utelate, legge til eller endre innholdet;
- Tolken opptrer upartisk, kan ikke bidra med egne meninger eller råd; kan ikke dele sine egne erfaringer;
- Tolken skal ikke utføre andre oppgaver enn å tolke;
- Tolken skal si ifra hvis tolking ikke kan skje på en forsvarlig måte
- Taushetsplikt - absolutt

TOLKESENTRALEN
Helse universitetssykehus - Akershus universitetssykehus - Sonnes gate 1

Ulike roller:

tolk vs. venn/annen støtteperson

- Tolken er ingen venn eller støtteperson;
- Tolken er ikke pårørende;
- Tolken skal ikke trøste, gi råd eller hjelpe med praktiske ting, men dette kan du forvente av en venn;
- Tolken kan ikke drøfte med deg i etterkant hva som ble sagt, men du kan alltid snakke med en venn;
- Tolken skal ikke involvere seg på noen måte i ditt liv, dine avgjørelser og dine bekymringer, men det gjør en venn.

TOLKESENTRALEN
Helse universitetssykehus - Akershus universitetssykehus - Sonnes gate 1

Rekruttering

- «Vanlig» rekruttering fungerte ikke
  - OUS sin webside
  - Brukerorganisasjoner
  - Invitasjon (både på norsk og somalisk)
  - Påmeldingsfrist

Oslo universitetssykehus

Somalisktalende foreldre til barn med funksjonsnedsettelse;
Velkommen til Starthjelp våren 2018

Målet med Starthjelp
Dette er et 4-dagers kurs som skal foregå på norsk og somalisk. Foreldre som har barn fra 0 til 10 år med nedsett funksjonsevne / kronisk sykdom vil få ny kunnskap av Taqloik, de vil få gode råd og tips om sin nye hverdag og ikke minst, de vil treffe andre foreldre som er i en lignende situasjon som dem selv. Alle kan velge selv om de vil snakke på somalisk eller norsk. Der vil uansett være folk til stede hele tiden!

Tidspunkt
Starthjelp for somalisktalende foreldre er fra kl. 10:00 – 14:00

Dag 1: 23. april 2018
Dag 2: 24. april 2018

Dag 3: 07. mai 2018
Dag 4: 08. mai 2018

Sted
Kursset holdes på **Søsterhjemmet**, Ullevål sykehus, Bygg 2A (se kart på bakside). Kurs med lunsj er gratis! Det kan søkes om opplæringspenger fra NAV (kompensasjon for fravær fra jobb) og alle vil få en bekreftelse på at de har vært på kurs (kursbevis). Det er viktig å delta på alle fire dagene.

Påmelding
Påmeldingsfrist er satt til 6. april, 2018. Send en påmelding til abaker@vus.uio.no eller en SMS til 476 12 444

Vel spørsmål, kontakt prosjektleder Absera T. Koricho, tlf. 23015757

Oslo universitetssykehus

Oslo universitetssykehus

Waalidinta af-soomaaliga ku hadla ee haysta caruur laxaadkoodu dhamaayn;
Ku soo dhawaw Starthjelp -iga dayrta 2018

Hligiga Starthjelp -iga
Waa koorso soconaysa 4 maalmood kuwa laxaysa af-noorweeji iyo af-soomaal. Waalidinta haysta caruur dhaxaadkoodu dhamaayn oo dar doodu u dhacaysa 0 ilaa 10 sano ayaa khabaro aqoosa dheeri ay siin doonaan aqoosa kotoosi, waa ka siin doonaa talooyin waacan iyo hagtaan ku saabsan qaab nololeedka cusubi, sidaa oo kalena waa ay la kulmi doonaan waalidin ay tuku xaalad ka jiraan. Qof waliba isaga ayaa dooran doona in uu ku hadlo af-soomaal ama af-noorweeji. Halkaan waa joogi doona tarjumaan xiliga koorsoadu socoto oo dhan!

Wahriga
Kulanka waalidinta af-soomaaliga ku hadla waa kl. 10:00 – 14:00

Maalinta 1-aad: 23. april 2018
Maalinta 2-aad: 24. april 2018

Maalinta 3-aad: 07. mai 2018
Maalinta 4-aad: 08. mai 2018

Goobta
Koorsoada waa laga qaban doonaa **Søsterhjemmet**, Ullevål sykehus, Bygg 2A (jreg maalka bogga danbe). Cuntadu waa bilaash! Waa NAV laga dalban karaa lacag (opplæringspenger) ah u maghbiid ka magnaanshaaha aad shaqada ka magnaan doortid. Qof kastana waa la soon doonaa caadayn in koorsoada ay ka qayb qataan (shahaado). Waa muhiim in aad ka wada qayb qaadtid afarta maalmoodba.

Is-dawaa galin
Wahrigiga qayb darbeeda is-dawaa galinta ayaa ah 6.april, 2018. Is-dawaa galinta ku dir abaker@vus.uio.no ama SMS ugu dir 476 12 444

Waa su'aal ah, la eede hogaanka mashruuca Absera T. Koricho, tlf. 23015757

Oslo universitetssykehus

Rekruttering

- «Kreativ» rekruttering fungerte
  - Jungeltelegrafan
  - Ressurspersoner (taxisjåfører osv.)
  - Ringe, ringe, ringe
  - SMS, MMS – bilde av invitasjonsbrev og bygget hvor kurset ble holdt
  - Påminnelse dagen før kursstart

Gjennomføring

- Ullevål sykehus
- 10 foreldre- god størrelse
- Interne og eksterne foredragsholdere
- To tolker fra Tolkesentralen
- Konsekutivtolking

Gjennomføring

- Grunnleggende kunnskap om hvordan kroppen og hjernen vår fungerer
  - Hva betyr det når barn har nedsatt funksjonsevne?
  - Foreldrene ble mer og mer aktive
- Film og bilder
- Tilrettelegging og tilpassing, fra start til slutt

Gjennomføring – tolk

- Alle presentasjoner ble sendt til tolkene i forkant
- To tolker tilstede hele tiden
- Selv om noen kunne godt norsk, var tolking nødvendig
- Samme tolk(er) alle dagene – dette var tydelig et stort fortrinn for foreldrene
- Tolkene fikk lunsj, men spiste maten et annet sted enn foreldrene

Utfordringer

- Det å samle nok deltagere fra èn språkgruppe
- Målgruppen har liten eller ingen kurserfaring
- Gruppeopplæring med flere språkgrupper og over flere dager kan være slitsomt for deltakere
- Oslo vs. andre byer
- Tidskrevende – både planlegging og gjennomføring

Oppsummering

- Grundig planlegging
- «Masete» rekruttering
- Tolkenes tilstedeværelse
- Det var viktig å beholde kurset over 4 dager
- Kursbevis

Tilpasset evalueringsskjema

Evaluering – Starthjelp for somalisktalende foreldre,

Mai 2018

Hva synes du om foredragene?

Hva synes du om organisering?

Hva synes du om lokaler?

Hva synes du om servering (mat og drikke)?

Hva synes du om bruk av tolk?

Total vurdering av kurset?

Har du noen tips til hva vi kan gjøre bedre neste gang?

Lærings- og mestringssenter for barn og unge, Barne- og ungdomsklinikken, Oslo universitetssykehus

Videre planer

- Oppfølgingsdager for foreldre som har deltatt – november 2018
- Starthjelp for urdotalende foreldre – oktober/november 2018
- Pilot – 2 språkgrupper

Takk til alle bidragsytere

Barnehabiliteringen (Ullevål),
Tolkesentralen,
Bydel Gamle Oslo,
Brukerrepresentanter og
Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU)

Takk for meg!

Ved spørsmål, kontakt:

Absera T. Koricho abskor@ous-hf.no

Hilde Berge bhilde@ous-hf.no

Tlf: 23 01 57 57/ 476 41 585

LMS – barn og unge, OUS